

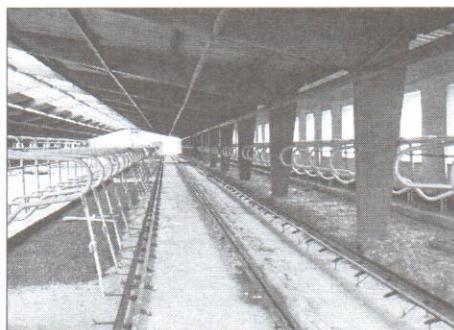
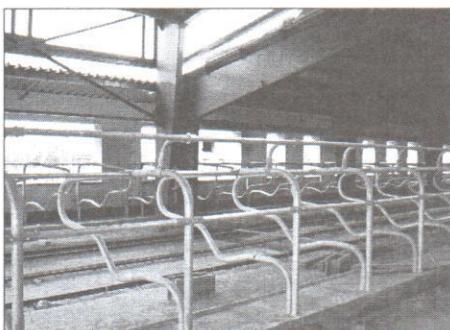

KARELSKÝ DNEŠEK

ROČNÍK 1

ČÍSLO 9/2003

VYCHÁZÍ DNE 30. 9. 2003

Stavba v naší obci

Z bývalé výkrmny býků bude přestavěno volné boxové ustájení pro dojnice s kej dovým hospodářstvím. Z bývalého kravína K-2 bude zbudována bezstresová porodna dojníc. Mezi oběma budovami bude stát nově vystavěný objekt dojírny. Jedná se o moderní technologii ustájení zvířat s čistým provozem, vysokou produktivitou práce a nízkými nároky na fyzicky namáhavou ruční práci pro zaměstnance. Plánovaný termín dokončení stavby – listopad 2003.

Za podané informace děkujeme paní Ing. Janě Kochánkové

OBSAH ZÁŘIJOVÉHO ČÍSLA

Strana 2

Říjnové pranostiky,
Co uvádí kronika Karlsbrunn

Strana 3

Stezka odvahy,
Pro bystré hlavy,
Právo na informace,
Nezaměstnanost k 31. 8. 2003

Strana 4

Kde přezimují naši motýli,
Srdeční infarkt

Příští číslo vyjde 31. 10. 2003

PRONÁJEM NEBYTOVÝCH PROSTOR V PODHOSTINSTVÍ KARLE

Obec Karle nabízí k pronájmu nebytové prostory (výčep, kuchyň, chodba, sklad, šatna, sklepy) v Karli 2. Tyto nebytové prostory je možno pronajmout od 01. 12. 2003. Prostory jsou pronajímány pouze pro účely hostinské činnosti. Přijímaný jsou pouze písemné přihlášky. V případě zájmu uvedte podnikatelský záměr. Bližší informace v úřední den tj. každé pondělí od 8 – 16 hodin na obecním úřadě.

JEDNÁNÍ ZASTUPITELSTVA

Obecní zastupitelstvo po projednání dne 2. 9. 2003 :

1. Souhlasí s opravou cest dle nabídky Firmy SKANSKA a.s., cesta u Dvořáku mezi čp. 128 a čp. 21 bude opravena pokud zůstane průjezdna pro osobní automobily a jízdní kola. Dále bude dokončena oprava cesty k čp. 50.

28. ŘÍJEN STÁTNÍ SVÁTEK
*Den vzniku samostatného
Československého státu (1918)*

ŘÍJNOVÉ PRANOSTIKY

1. říjen

Fouká-li na sv. Remigia od východu, bude teplý podzimek.

2. říjen

Den Marie Orodovnice - první mrazíky.
Fouká-li na den Marie Orodovnice od východu, bude tuhá zima.

3. říjen

Den svaté Terezičky nebývá bez vlažičky.

4. říjen

Svatý František zahání lidi do chýšek

5. říjen

Na svatého Placida slunce ohně nevydá.

8. říjen

O svaté Brigitě bývá mlha na úsvitě.

9. říjen

Je-li déšť na sv. Diviše, bude mokrá zima.
Kdo se těší, že do Diviše zasel, ať se netěší na úrodu.

14. říjen

Na svatého Kalista ucpi včelín dočista.

15. říjen

Po svaté Tereze mráz po střechách leze.

16. říjen

Svatý Havel - devět počasí za den.

Jaký den svatý Havel ukazuje, taková zima se objevuje.

Pro Havlovo žito netřeba stavěti stodol.

Na svatého Havla má být všechno ovoce v komoře.

Sucho-li na svatého Havla, bude budoucí rok suchý.

Déšť na Havla, déšť na vánoce.

Suchý Havel oznamuje suché léto.

17. říjen

Svatá Hedvika medu do řepy zamíchá.

Svatá Hedvika pole zamyká a medu do řepy naleje.

18. říjen

Do svatého Lukáše, kdo chceš, ruce volny měj, po svatém Lukáši za řadra je dej.

21. říjen

Svatá Voršila zimu posílá.

Jak den svaté Voršily začíná, tak se i zima končívá.

23. říjen

Na Jana Kapistrána za oráčem běhá vrána.

26. říjen

Svatý Haštal - vymet' maštal.

28. říjen

Šimona a Judy - buď sníh nebo hrudy.

Šimona a Judy - zima je všudy, kožich snese z půdy, tuhnou na poli hrudy.

Na Šimona, Judy kočka leze z půdy.

ČÍM DÉLE V ŘÍJNU U NÁS VLAŠTOVKY
PRODLÉVAJÍ, TÍM DÉLE PĚKNÁ A JASNÉ
DNY POTRVAJÍ.

SNĚŽÍ-LI V ŘÍJNU, BUDE MĚKKÁ ZIMA.
NEOPADÁ-LI V ŘÍJNU LISTÍ ZE STROMŮ,
BUDE TUHÁ ZIMA.

V ŘÍJNU MNOHO DEŠŤŮ - V PRO-
Sinci MNOHO VĚTRŮ.

JE-LI ŘÍJEN HODNĚ ZELE-
NÝ, BUDE LEDEN VELMI
STUDENÝ.

Co uvádí kronika Karlsbrunn

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ KARLE

Katastrální území Karle mělo plochu:	1614 ha, 24 arů, 71 m2;
z toho bylo:	
ornice	1081 ha, 46 arů,
louky	69 ha, 78 arů,
zahrady	17 ha, 7 arů,
lesy	347 ha, 10 arů,
pastviny	47 ha, 73 arů,
ostatní plochy	12 ha, 20 arů.

Na území Karle bylo 144 domů (v roce 1945: 159 domů), z toho bylo 5 domů zbouráno: číslo popisné 93, 100, 66, 109, 140, poslední byla kovárna bez čísla popisného.

Ke Karli patřila česká část Ostrého Kamene se čtyřmi domy.

Při sčítání lidu v roce 1921 bylo spočítáno 775 obyvatel: 346 mužů, 429 žen; z toho 762 Němců, 6 Čechů a 7 cizinců.

Z tohoto počtu bylo 774 římsko-katolického vyznání a 1 evangelického náboženského vyznání.

POŠTOVNÍ ÚŘAD V KARLI

- 1908 – byla zřízena první poštovní stanice v Karli v domě čísla popisného 115, naposledy tam bydlel Hendrich Tischler;
- 1910 – vystavěl Josef Puttnér nový dům čísla popisného 13 a poštovní úřad byl do této budovy přeložen;
- 1932 – následovala přestavba obecního domu, v horním patře byl vystavěn taneční sál a vedlejší místnosti pro poštu, kancelář a byt pro poštovního úředníka;
- 1933 – bylo na poštovní úřad zavedeno telefonní vedení.

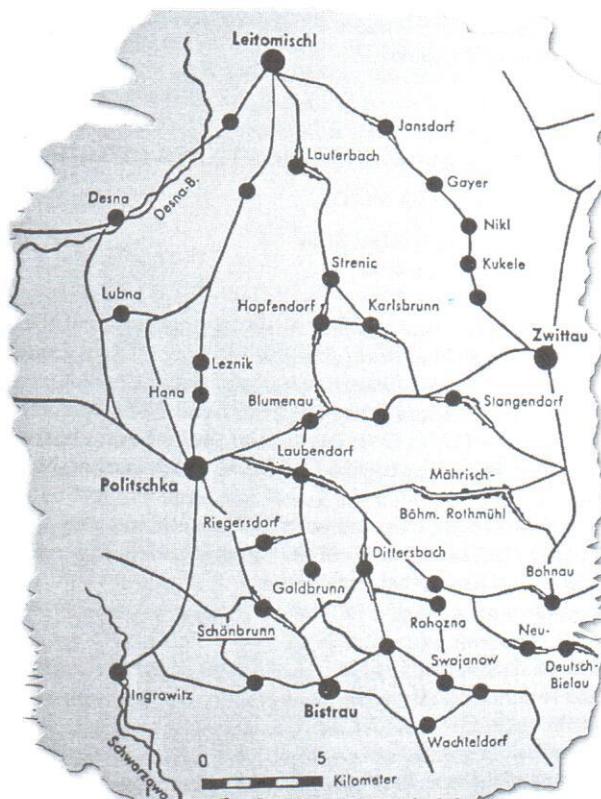
DOPRAVNÍ SPOJENÍ

Nejbližší nádraží – železniční stanice byla ve Svitavách, vzdálená 12 km.

Nejbližší zastávka na horním Vendolí, vzdálená 5 km.

Litomyšl byla vzdálená 15 km.

Od 1. 10. 1925 byla litomyšlským podnikatelem Blechou zavedena autobusová doprava mezi Litomyšlí a Svitavami. Autobus jezdil jeden den přes Čistou a Karli, druhý den přes Janov a Javorník. Jízdenka stála z Karle do Litomyšle 9 Kč, z Karle do Svitav 6 Kč.

OSTATNÍ SÍDLA ÚŘADŮ

Četnická stanice: byla do roku 1920 v Karli, potom byla přeložena do Trstěnice.

Fara: v Karli.

Lékař: v Trstěnici.

Sídlo svazu řemeslníků: Čistá.

Sídla politických stran: do roku 1938 v Litomyšli, potom ve Svitavách.

Dana Pavlišová

Mapka: geografická poloha Karle v oblasti Litomyšle a Svitav.

NEZAMĚSTNANOST K 31.8.2003

Obec	počet	%
Vendolí	67	15,06
Karle	26	13,13
Koclířov	58	16,57
Hradec n. Sv.	133	15,32
Kam. Horka	28	20,59
Opatov	95	17,21
Radiměř	56	10,14
Rohozná	53	16,93
Svitavy	1.269	13,86
Okres Svitavy	6.376	12,34

Informace poskytl Úřad práce ve Svitavách

PRÁVO NA INFORMACE

Pobyt občana, hlášení trvalého a přechodného pobytu

Základní právní úprava:

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci pobytu občanů a rodiných číslech a o změně některých zákonů.

Kde občan hlásí pobyt:

Změnu místa trvalého pobytu občan ohláší ohlašovně v místě nového trvalého pobytu.

Povinnosti občana:

Při ohlášení změny místa trvalého pobytu je občan povinen:

- vyplnit a podepsat přihlašovací lístek k trvalému pobytu
- předložit občanský průkaz
- doložit vlastnictví bytu nebo domu nebo oprávněnost užívání bytu
- za ohlášení se účtuje správní poplatek 50,- Kč

Trvalý pobyt:

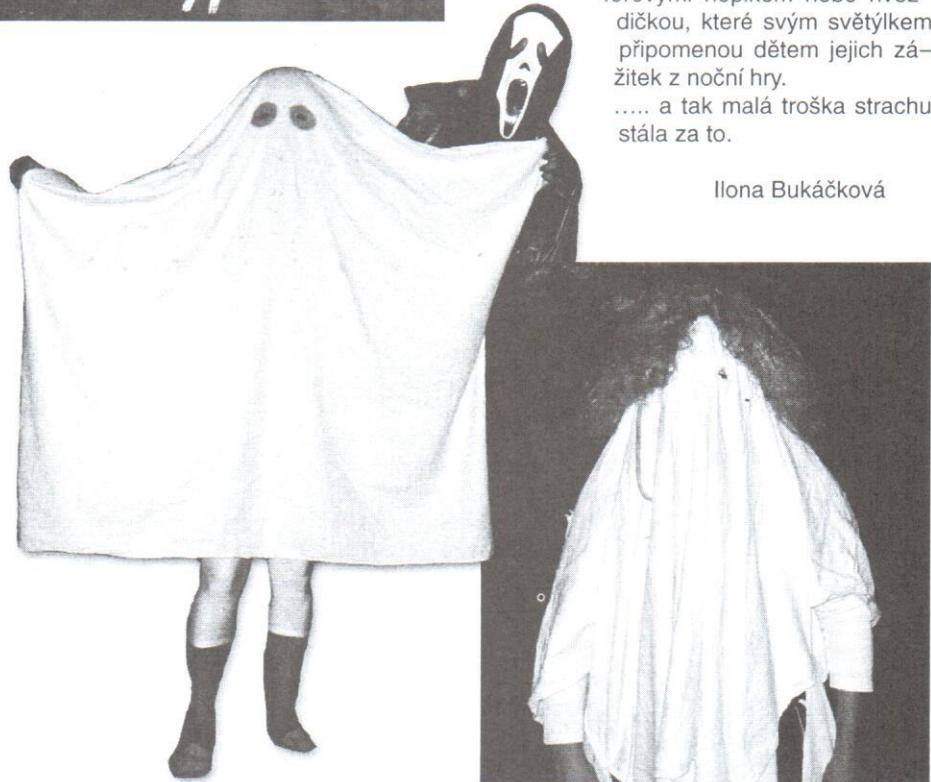
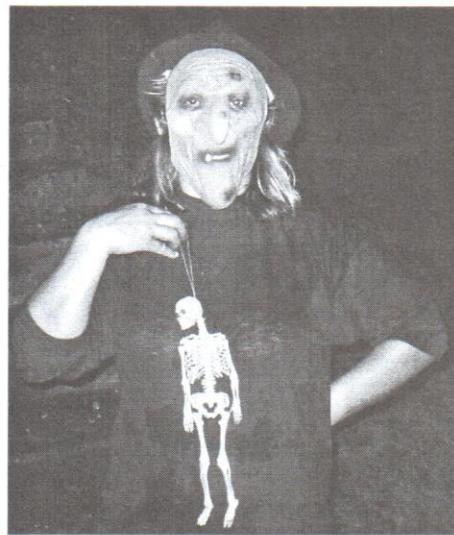
Místo trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání.

Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem, a který je podle zvláštního právního předpisu určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci.

Přechodný pobyt:

Od 1.7.2000 s účinností zákona č. 133/2000 Sb. jsou přechodné pobytu zrušeny. Doklady potřebné při hlášení k pobytu:

- občanský průkaz,
- doložení vlastnictví bytu nebo domu nebo doložení oprávněnosti užívání bytu anebo předložit úředně ověřené písemné potvrzení oprávněné osoby o souhlasu s ohlášením změny místa trvalého pobytu. O oprávnění užívat byt nebo jinou obytnou místnost anebo písemné potvrzení ubytovatele. Takové potvrzení se nevyžaduje v případě, že oprávněná osoba potvrdí souhlas na přihlašovacím tiskopisu k trvalému pobytu před zaměstnancem ohlašovny.

Oprávněná osoba:

Za oprávněnou osobou se považuje osoba starší 18 let, způsobilá k právním úkonům, která je oprávněna užívat objekt nebo jeho vymezenou část.

Evidence pobytu občanů:

- Evidenci pobytu občanů v obcích vedou ohlašovny.
- Evidenci pobytu občanů vedou pověřené úřady, v hlavním městě Praze a ve městech Brno, Ostrava a Plzeň obvodní a místní úřady městských částí.
- Centrální evidenci pobytu občanů vede sekce spojení a informatiky MV ČR. Sdělování údajů:

Obyvateli staršímu 15 let na základě písemné žádosti poskytuje ministerstvo, pověřený úřad nebo ohlašovna územního obvodu místa trvalého pobytu písemné údaje vedené v informačním systému k jeho osobě.

zdroj: <http://www.svitavskoweb.cz/>

STEZKA ODVAHY

Na rozloučenou s prázdninami pořádala kulturní komise pro děti večerní stezku odvahy. Určenou trasu osvětlovaly vydlabané řepy do podoby obličejů, takzvaní „Řepáci“ a lucerničky podél cesty, která vedla až ke hřbitovu, kterým se muselo projít.

Projitím stezky děti dokazovaly, že se nebojí nejen temny, ale i strašidel a různých zvuků, se kterými se na stezce setkaly a slyšely.

Kdo se malinko bál, tak si pro jistotu vzal k sobě maminky nebo tatínka či staršího kamaráda.

Na konci cesty čekala všechny „odvážné nebojsy“ sladká odměna s fosforovými hopíkem nebo hvězdičkou, které světélkem připomenu dětem jejich zážitek z noční hry.

..... a tak malá troška strachu stála za to.

Ilona Bukáčková

PRO BYSTRÉ HLAVY.

Kam se poděla koruna ?

Do restaurace přišli tři hosté. Vypili nějaké nápoje a při placení dali číšníkovi 30 korun, každý platil 10 korun. Číšník si šel rozměnit drobné a pak dal servírce 5 korun, aby je vrátila hostům. Servírka si řekla: mám běhat zadarmo? a nechala si dvě koruny, každému z hostů tedy vrátila po koruně. A teď pozor! Protože každý zaplatil za pití 9 korun, dělala jejich útrata celkem 27 korun. Dvě koruny si nechala servírka a zdá se, že se jedna koruna někam ztratila. Jak to?

Čísnička si nechala 25 korun, hostům vrátila servírka 3 koruny, tj. zaplatili 27 korun. Z částky vracených 5 korun si servírka nechala 2 koruny, abychom dostali správný výsledek. Ty se však nemusí přidat k 27, ale napak vysledek, abychom dostali správný výsledek.

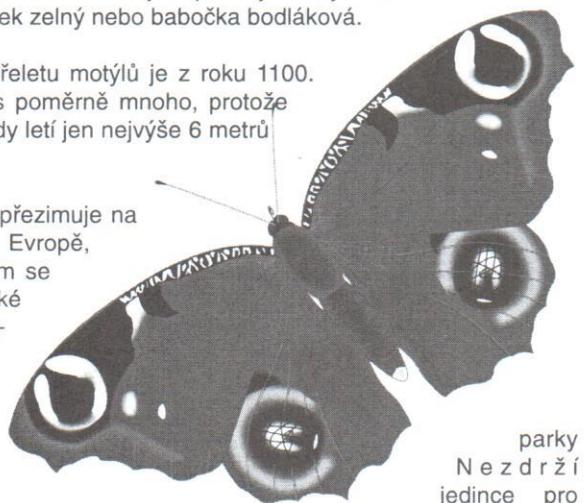
Hezecni:

KDE PŘEZIMUJÍ NAŠI MOTÝLI

Všichni vnímáme na podzim sedící vlaštovky na telegrafních drátech připravující se na odlet před zimou. Jarní přílet zpěvného ptactva a čápů je úplná samozřejmost. Všímá si však někdo také toho, že k nám na jaře přilétají i motýli? A to motýli tak běžní jako jsou bělásek zelný nebo babočka bodláková.

První zachovaná zpráva o přeletu motýlů je z roku 1100. O tahu motýlů toho víme dnes poměrně mnoho, protože motýli jsou nápadní a téměř vždy letí jen nejvýše 6 metrů nad zemí.

Naše bělásek zelný nepřezimuje na rozdíl od příbuzných druhů v Evropě, ale odlétá do africké stepi. Tam se na jaře vylíhne z kukel obrovské množství motýlů. Odtud se bělásek bez meškání brzy z jara vydá na cestu k severu. Když doletí ke břehům Evropy, na pár dnů oživí na Krymu a terasy Riviéry. se však, ale všude zanechá letní generaci. Letí dále k severu května se již objeví v Holandsku a dále v se- (byla chycena i na Islandu). Za prvních chladných dnů na podzim se letní generace bělásek začne stěhovat k jihu, na zimoviště. Nelze je v této migraci zadřít. Je to holá nezbytnost pro udržení druhu. Milióny motýlů na cestě samozřejmě zahynou, ale část přežije a dostane se k cíli. Uletí tři a půl tisíce kilometrů ze západní Evropy na Saharu. Tam přiletí motýli vyčerpaní a polomrtví. Ale ještě mají dost sil, aby nakladli vajíčka. Aby uskutečnili to, proč vásli tuto cestu. Na jaře, když se vylíhnou noví motýli, se mohou ohromná hory, moh-mo-

parky
Nezdrží
jedince pro
ru a koncem
verských zemích

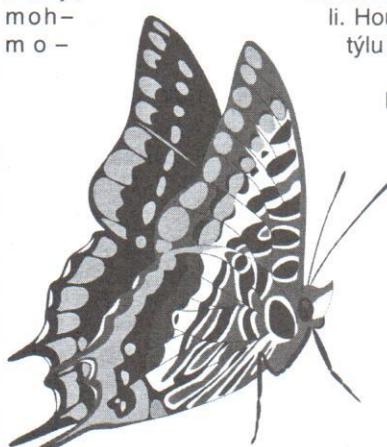
hejna bělásek vydat na cestu k severu. Mají před sebou moře a ale běláseky se nezastaví ani tam, kde by si odpočinout li. Housenka nahromadila tukové zásoby, které postačí týlu pouze na přelet.

Bělásek zelný uskutečňuje přelety každoročně ve velkých hejnech stejně jako bělásek a žlutáskové. Jiní motýli např. bělásek admirál dává přednost cestování o samotě a shromažďuje se do malých skupinek jen při přeletu hor a moře. Hejna motýlů v Africe jsou někdy tak rozsáhlá, že se táhnou až 25 km daleko a jednotlivé zatoulané jedince najdeme ještě několik kilometrů dál na o b ě strany.

Známými tažnými druhy jsou také některí lišajové.

Lišaj je velmi robustní a silný motýl. Umí velice

obratně a rychle létat (kmitá křídly asi

50x za sekundu). Denní motýli jsou však velmi slabí a pomalí (kmitají křídly jen 5x za sekundu). Dokáží však křídly utvořit vzdušné vlny, na nichž se lehce udrží ve vzduchu. Při průměrné rychlosti 15 km za hodinu (podle větru) je obdivuhodné jakou vzdálenost dokáží překonat, kolikrát musí zamávat svými křehkými křídly, aby doletěly z Evropy do Afriky.

(Miloš Jadrný)

Karelský dnešek: Vychází 1 x měsíčně. Vydává Obec Karle, Karle 4, 568 02 Svitavy, IČO: 579564, Tel. 461 634 919, email: obec.karle@quick.cz. Povoleno Min. kultury ČR, reg. číslo MK ČR E 14112. Náklad 250 výtisků. Domácnostem bezplatně, volně 3 Kč. Podepsané příspěvky vyjadřují názory dopisovatelů a nemusí být vždy totožné s názory redakce. Neprošlo redakční jazykovou úpravou. Šéfredaktor: Pavla Cibulková. Redakční rada: Dana Pavlišová, Miloš Jadrný, Jaroslava Zandlerová, Ilona Bukáčková, Eva Jandourková. Grafická úprava: B. Kysík, K PLUS. Tisk: Svitavská tiskárna, Tyrše a Fügnera 13, 568 02 Svitavy.

SRDEČNÍ INFARKT

Srdeční infarkt je náhlý stav, při kterém dochází k ucpání věnčitých tepen, které zajišťují výživu a oxysličení srdce. Následkem je porucha prokvení srdečního svalu a jeho odumření v důsledku nedostatku kyslíku.

Infarkt je vyvolán v důsledku zúžení cév uloženým cholesterolom a látek bílkovinné povahy, neboť při větší námaze nebo rozrušení nejsou tyto schopny se roztáhnout a dodat srdci dostatek kyslíku.

Infarkt může být vyvolán i náhlým uzávěrem tepny krevní sraženinou. (trombem, nebo vmetkem, embolem)

Mezi příznaky infarktu patří především plošná svírává bolest za hrudní kostí, která vyzařuje do pravé ruky, lopatky, levé ruky nebo do břicha. Bolest je většinou doprovázena nechutenstvím, pocitem na zvracení a zvracením. Postižený je opocený. Bolest nereaguje na podání Nitroglycerinu pod jazyk.

Pokud pocítíte tyto příznaky ihned volejte záchrannou službu, neboť pro léčbu a záchranu vašeho srdce je velmi rozhodující časový faktor od začátku bolesti !!!

Pacient postižený infarktem je převezen záchrannou službou do nemocnice na jednotku intenzivní péče. Zde jsou provedeny vyšetření k objasnění diagnózy jako například odběr krve EKG, ultrazvuk srdce, rentgen.

Pacient je také zároveň napojen na monitor snímající činnost jeho srdce a krevní tlak. Co nejdříve je podán kyslík. Bolest je odstraňována pomocí analgetik.

Do žily je zavedena kanya, pomocí které jsou podávány léky proti bolesti, léky rozpuštějící sraženinu a rozšiřující zúžené cévy. Pokud pacient přijde včas, to znamená ihned po nástupu příznaku je většinou podle stavu a věku převáženo dřívější nemocnic jako např. Hradec Králové, kde je mu provedena tzv. koronarografie, což je výkon, který odstraňuje sraženinu z ucpané cévy.

Tento zásah je z hlediska záchrany co největší části srdce nejlepší.

10 % infarktů proběhne němě, kdy nedojde k žádným příznakům. Postižený ani neví, že u něho infarkt probíhá. To, že ho infarkt postihl, se někdy zjistí až při náhodném vyšetření.

Pokud nedojde k žádným komplikacím je pacient po 10 – 14 dnech propuštěn z nemocnice. V prvních týdnech by neměl svůj organismus příliš přetěžovat. Musí se vyhýbat stresovým situacím. Nutné je upravit životní správu, přestat kouřit a pít alkohol.

(Zandlerová)

